

Datum plaatsing op de site: 14 december 2015

Probleemstelling

In norm 45 van de Code Pensioenfondsen staat dat een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na een *bindende voordracht* van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na *bindend advies* van het verantwoordingsorgaan.

Vraag: hoe dient de raad van toezicht bij de uitoefening van zijn toezicht te handelen indien van deze bepaling wordt afgeweken en wordt afgezwakt tot een *niet bindende voordracht* en *niet bindend advies*?

Overwegingen van de klankbordgroep

Norm 45 van de Code Pensioenfondsen

In de toelichting in de Code Pensioenfondsen op de norm 45 staat onder meer dat de door het VO voorgedragen personen worden getoetst aan het gestelde profiel. Er is hierbij aangegeven dat, als het bestuur van mening is dat de voorgedragen persoon wezenlijk afwijkt van het profiel, betrokkene niet zal worden benoemd en het VO gevraagd zal worden met een nieuwe voordracht te komen.

Reikwijdte is breder

Strikt genomen betreft deze vraag niet de toepassing van de VITP Code, maar de case is wel relevant voor de uitvoering van het intern toezicht. Het intern toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene zaken in het pensioenfonds. Het intern toezicht draagt bij aan het effectief en slagvaardig functioneren van het fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering door het bestuur. Algemeen wordt hier conform de oude Principes van goed pensioenfondsbestuur aan toegevoegd: het beoordelen van de beleids- en bestuursprocessen en de checks en balances binnen het fonds.

Voor de uitvoering van het intern toezicht is het in het kader van toezicht op de bestuurlijke processen van belang te beoordelen waarom het bestuur heeft afgeweken van de norm van de Code Pensioenfondsen en welke motivering en onderbouwing daarvoor wordt gegeven.

Motivering door het bestuur

In de onderhavige situatie heeft het bestuur aangegeven dat bewust van norm 45 van de Code Pensioenfondsen wordt afgeweken en dus wordt volstaan met een niet bindende voordracht (of niet bindend advies) omdat het bestuur de inrichting, samenstelling en het functioneren van het intern toezicht als een expliciete verantwoordelijkheid ziet van het bestuur. Het bestuur is daarbij van mening dat het VO in voldoende mate invloed heeft op de benoeming van een lid van het intern toezicht, door een niet bindende voordracht of advies af te geven.

Welke houding kan het intern toezicht aannemen?

Voor het intern toezicht zou bovenaangehaalde onderbouwing van de afwijking van norm 45 van de Code Pensioenfondsen voldoende kunnen zijn. Het is echter aan te bevelen dat het intern toezicht goed doorvraagt over de rollen en de verhoudingen tussen bestuur en VO. Gaat het alleen om deze afwijking of speelt er meer? En waarom was voor het bestuur het 'vetorecht' dat het bestuur heeft als betrokken kandidaat toezichthouder niet voldoende aan de gestelde profielschets, niet voldoende? En wat vindt het VO van deze afwijking c.q. beknotting van hun wettelijke adviestaak? Is er door het VO goed overleg geweest met het bestuur over dit onderwerp? Samenvattend kan worden gesteld dat aan het afwijken van deze norm een sterke motiveringsplicht door het bestuur hangt.

Verantwoording door het intern toezicht

Voor het intern toezicht is wel het probleem dat voor het intern toezicht de positie onduidelijk wordt als het intern toezicht niet nadrukkelijk door het VO wordt voorgedragen maar door het bestuur. De verantwoording over de uitvoering van de taken (zowel VC als RvT) en de uitoefening van de bevoegdheden (RvT) blijft immers wettelijk primair gericht aan het VO, en niet primair aan het bestuur. Het intern toezicht dient goed na te gaan of in deze situatie de onafhankelijk in het gedrang zou kunnen komen. Zie ook principes 2.1 en 2.2 van de VITP Code. Er dienen zo mogelijk waarborgen te zijn gecreëerd om de onafhankelijkheid van het intern toezicht te borgen.

Geformuleerde reactie

In norm 45 van de Code Pensioenfondsen staat dat een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na een *bindende voordracht* van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na *bindend advies* van het verantwoordingsorgaan. In de onderhavige situatie heeft het bestuur aangegeven dat bewust van deze norm wordt afgeweken en dat wordt volstaan met een niet bindende voordracht (of niet bindend advies), omdat het bestuur de inrichting, samenstelling en het functioneren van het intern toezicht als een expliciete verantwoordelijkheid ziet van het bestuur.

Deze afwijking van de Code Pensioenfondsen is niet strijdig met de wet, omdat voor de code het principe geldt van 'comply or explain', dus pas toe of leg uit.

Voor de intern toezichthouder zien wij de volgende aandachtspunten:

- Een beoordeling vanuit de toezichthoudende rol of de motivering voor de afwijking en de onderbouwing ervan voldoende helder is en ook goed wordt verantwoord in het jaarverslag bij de uitleg door het bestuur over de toepassing van de Code Pensioenfondsen
- In het kader van de beoordeling van de governance van het fonds een beoordeling van de verhoudingen tussen bestuur en verantwoordingsorgaan in algemene zin
- Het intern toezicht vraagt goed door over de rollen en de verhoudingen tussen bestuur en VO. Gaat het alleen om deze specifieke afwijking of speelt er meer? En waarom was voor het bestuur het 'vetorecht' dat het bestuur heeft als betrokken kandidaat toezichthouder niet voldoet aan de gestelde profielschets, niet voldoende? En wat vindt het VO van deze afwijking c.q. beknotting van hun wettelijke adviestaak? Is er door het VO goed overleg geweest met het bestuur over dit onderwerp?
- Het intern toezicht dient goed na te gaan of in deze situatie de onafhankelijkheid in het gedrang zou kunnen komen. Er dienen zo mogelijk waarborgen te zijn gecreëerd om de onafhankelijkheid van het intern toezicht te borgen.
- Samenvattend kan worden gesteld dat aan het afwijken van deze norm een sterke motiveringsplicht door het bestuur hangt.